

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Naborini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelk uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Platljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20. Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELFON št. 11-57.

Tik pred vojno na Balkanu.

Navdušenje v balkanskih prestolnicah.

SOFIJA 2. (Izv.) Od vseh strani prihajajo v mesto rezervisti, ki so zapustili svoja opravila, ženo in otroke, ter sledili poginu domovine. Proti meji odhajajo neprestano vlak za vlakom. Navdušenje je nepopisno. Kjer se prikažejo vojaki, so predmet navdušenih ovacij. Šole so zaprte, sodnije ne poslujejo več. Vse, kar je sposobno za orožje, je že odšlo ali pa odide v kratkem proti meji, da ostanejo v mestu kmalo le starci, ženske in otroci. Javilo se je tudi že mnogo prostovoljcev. Iz Amerike je že na potu več tisoč makedoncev, ki se bodo borili pod bolgarsko zastavo. Pri armadi ob meji se je prijavilo že mnogo tisoč makedonskih bolgarov. Zbiranje in prilaščanje prostovoljcev se javlja tudi iz raznih mest Rusije.

Sinoči je ljudstvo priredilo ovacije pred srbskim, grškim, italijanskim in angleškim odposlanstvom, pred vojnimi ministrstvom in častniškim kazinom. Pred ruskim odposlanstvom se ovacije niso vršile, ker se nahaja v tamošnji bližini turško odposlanstvo in je zato policija zaprla dohode, da ne bi prišlo do kakih neljubih prizorov.

Zvečer so se nadaljevale demonstracije v prilog vojni pred vsemi javnimi lokali. Do pozne ure je ljudstvo prepevalo rodoljubne pesmi in himne vseh slovanskih narodov.

BELGRAD 2. (Izv.) Mobilizacija se vrši v redu in mirno. Pod orožje so pozvani vsi moški do 48 let. Javljajo pa se tudi mnogo prostovoljcev. Med temi so tudi sivi starci, ki izjavljajo, da hočejo umreti za domovino. Vsi Srbi so danes prepričani, da je prišel trenutek, ki odloči o usodi in bodočnosti srbskega naroda.

ATENE 2. (Kor.) Listi odobravajo soglasno odredbo mobilizacije, ter pišejo, da jo je pripisati ednole izzivanju Turčije.

DUNAJ 2. (Kor.) „Neue Freie Presse“ objavlja razgovor z bolgarskim odposlancem Salaboševim, ki je izjavil, da bo Saboranje ono, kar so storili kralj in vlada, odobrilo kot minimum onega, kar se je moralo zgoditi. Saboranje bo v slučaju potrebe z največjim navdušenjem odobrilo tudi vojno. Bolgarija ni imela častihlepnosti, da bi se teritorijalno razširila, ne more pa ostati dalje gluha in slepa napram trpljenju njenih sonarodnjakov v Makedoniji. Če se še v zadnji uri zagotovi brezpogojna varnost za vse narode in vere države in če bo to garantirano pod uplivom veselih, še ni prepozno da se ohrani mir.

Dunajski listi o mobilizaciji.

DUNAJ 2. (Izv.) Vsi današnji listi se pečajo v uvodnih člankih s položajem, ki je nastal vsled mobilizacije balkanskih slovanskih držav in, da si poudarjajo vsi ti listi, da mobilizacija še ne pomeni napovedi vojne, so vendar vsi zelo pesimistični.

„Neue Freie Presse“ piše: Grof Berchtold je rekel v avstrijski delegaciji, da si velesile vkljub poročila, še prizadevajo, da bi ohranile mir. Kdor pa ni imel moči, da bi preprečil, da se lokomotiva začne pomikati naprej, ne bo imel niti moči, da bi jo ustavil, ko je že v največjem teku.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

Sprevid dolg in brezkončen, je ko nekoč dospel pred mestna vrata na koncu Kipne ulice, kjer je stal slavni magistrat svobodnega in kraljevega mesta „Zagreba na Grških Goricah“ — in pričakoval bana, da se mu poklone in ga uvede v svoje zidovje.

Vršile so se tu dolge latinske peroracije mestnega sodnika, konzula in asesorja. V stolpu sv. Marka so zvonili zvonovi, ljudstvo pa se je gnetlo okrog gospode na vseh straneh. Še okoli banovih kočij, ki so na koncu spreveda vozile banovo prtljago, se je prerivala množica in radovedno ogledovala brezštevne kovčge in zabojce, hiteč po postranskih ulicah naprej, da bi bila čim prej na Markovem trgu, kjer so se pred „regnikolarnim“ dvorcem, kot bansko palačo, razvrščale čete, da jih bo mogel ban potem pregledati. Na trgu so krenile kočije v Mesniško ulico, ban pa je vstopil v svoj dvorec. Ko se je prikazal na oknu so začele čete korakati mimo, potem so se pa zopet strnile in s trikratnim strelom pozdravile bana, nakar so začele po vrsti odhajati s trga v svoja bivališča.

„Arbeiter Zeitung“ povdarja posebno, da je tudi Rusija odredila poskusno mobilizacijo svojih ob avstrijski in nemški meji dislokiranih čet.

Zgodila se je ta poskusna mobilizacija isti dan, ko je bila odredjena mobilizacija srbske in bolgarske armade!

S to mobilizacijo da hoče Rusija, Srbija in Bolgarija zavarovati hrbet pred napadom Avstroogrske!

Srbski mobilizacijski ukaz.

BELGRAD 2. (Izv.) Srbski mobilizacijski ukaz se glasi sledeče:

Mi Petar I., po milosti Božjoj i volji narodnoj Kralj Srbije, na predlog Našeg ministra vojnog a po aslušanju Našeg ministarskog saveta, a na osnovu člana 5. zakona o ustrojstvu vojske, rešili smo i rešavamo:

Da se naša celokupna vojska stavi u mobilno stanje.

17. (30.) septembra 1912. god.

U Beogradu

Petar s. r.

Ministar vojni, počasni adjutant Nj. V. Kralja general R. Putnik s. r.

Na Dunaju o položaju.

DUNAJ 2. (Izv.) Položaj na Balkanu se je danes presojal še resneje, nego pa večer. Tekom dneva se je opetovano poudarjalo, da je vse posredovanje velesil brezuspešno in da stojimo trdo pred vojno. To inenjenje je prišlo do izraza tudi v tujakšnih političnih krogih, zlasti pa v avstrijski in ogrski delegaciji. V obeh teh korporacijah se je živahno razpravljalo o vprašanju, kaj stori Avstrija, če izbruhne vojna na Balkanu.

Ker so se tekom dneva trdovratno vzdrževale vesti avstrijskih armadnih zborov na jugu, je v vojnem odseku ogrske delegacije bilo stavljen na vojnega ministra v tajni seji vprašanje, kaj je s stvarjo.

Vojni minister vlt. Auffenberg je izjavil, da vesti o mobilizaciji avstrijske armade niso resnične.

Ta izjava pa nikakor ni popolnoma pomirila delegatov, kajti najboljši barometer o „vremenu“ na Balkanu je bila današnja dunajska borza, ker je zavlada danes pravicata panika in so zlasti strahavito padli spekulativni papirji, kakor škodove akcije, akcije praške železne družbe in montanske družbe. Razpoloženje na borzi je bilo tako razburjeno, da je dala opoldne borzna uprava nabiti komunikacijo, v katerem zatrjuje, da položaj ni tako nevaren in da so vesti o avstrijski mobilizaciji neresnične. Vzlic temu pa se je razburjenje poleglo le malo.

Proti večeru se je to pesimistično mnenje vendar nekoliko zboljšalo. Izvedelo se je namreč, da je imel poslanik grof Mensdorf včeraj v Balmorali (Angleško) konferenco z ruskim zunanjim ministrom Sasonovim. Z ozirom nato se je raznesla vest, da se je dosegel med Rusijo in Avstrijo popoln sporazum v zadevi balkanskega vprašanja, potemtakem torej tudi med tripeletento (Angleška-Francoska-Rusija) in trozvezo (Av-

Množica je še dolgo pohajala po ulicah plemenitega mesta. Plemiči z dežele, od katerih marsikateri od začetka stoletja ni bil več v mestu, so začudeno gledali razne izpremembe. Celot tja do Cmroka so prihajali radovedneži, da vidijo nove hiše v Jurjevski ulici in v Šenbahu. Tudi na južno stran mesta je pihitelo mnogo ljudi, da si ogledajo marsikomu še novo izprehajališče na Dvercih, ki je je dal urediti pokojni ban. Šele, ko je odzvonilo večerni pozdrav, se je začela razhajati množica in odhajati domov. Ta večer je bila prazna tudi gostilna „Fortuna“ na Markovem trgu in kavarna v gledališču — prazni so bili celo prostori v kazini, ker je skoraj vsaka gosposka hiša imela goste. Pri Kotromaničevih je bila tudi družba. Doktorica je sicer odšla, ker je sama imela polno hišo prijateljev in prijateljic odzunaj, toda prišlo je več gospode iz lučevškega sosedstva. Poleg tega pa je pripeljal s seboj Ivan Kargačević, Muzevića in Cerovića.

Precej nerodni Slavonec je potreboval nekaj časa, preden se je udomačil v družbi. Ljubeznost gospe Kotromaničeve ni bila dovolj, da bi ga bila rešila vse boječnosti. Dekletom približati se nikakor ni upal, a one se tudi niso upale k njemu. In tako je prišlo, da je šele pri večerji izpregovoril prvo besedo s Hano, a še to se mu je ponesrečilo. Hana ga je vprašala, ali je videl novega bana in kako mu je ugaljal sprevid, a on, ves zmeden — občutil je namreč,

strija-Nemčija-Italija), da se torej morda vendar le da odvrniti v zadnjem trenutku vojna nevarnost.

Zatrjuje se, da so se velevlasti sporazumele v tem, da zahtevajo takojšnjo demobilizacijo balkanskih držav, vsa druga vprašanja pa da se odlože na poznejši čas, eventualno pred evropsko mirovno konferenco. V zvezo s to trditvijo se zagotavlja tudi, da je ruski poslanik na dunajskem dvoru podal ministru zunanjih zadev, grofu Berchtoldu, decidirano izjavo, da ruska mobilizacija nikakor ni naperjena proti Avstriji, temveč da je bila odredjena že tedaj, ko je bival ruski car v ruski Poljski.

Prav tako se tudi poroča, da je ruski minister zunanjih zadev Sasonov, ki je prispel danes iz Londona v Pariz, prinesel s seboj iz Balmorlaa noto; o kateri se sporazume še s francoskimi državniki in katere namen je, da se prepreči vojni konflikt na Balkanu. Če bi se pa ne posrečila ta akcija, se smatra vojna na Balkanu neizogibna.

Zelo pesimistično presojajo položaj v Berlinu. Današnja večernja „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ piše, da je položaj na Balkanu zelo nevaren in da je vojna skoraj neizogibna. Velesile bodo imele edinole še nalogo, da lokalizirajo vojno na balkanske države.

Vesti iz Bolgarije in Srbije govore o velikanskem vo nem navdušenju, ki se vedno še stopnjuje. Železniški promet v Bolgariji je popolnoma okupiran po vojaških transportih. Časopisje pozivlja ljudstvo na vojno. Iz Pariza, Dunaja in Berlina se vračajo dijakine v domovino, ki organizirajo poseben ženski oddelek, ki prevzame pod vodstvom zdravnic sanitetno službo pri vojski. Vse gospodarsko gibanje je popolnoma utihnilo, večina tovarov je zaprtih, delavstvo se prostovoljno prilaša za vojsko.

V Belgradu je vzbudilo velikansko navdušenje dejstvo, da je srbska vlada na kolodvoru dala zapleniti pošiljatev turškega vojnega materiala, ki je dospel iz Nemčije. Raznesla se je tudi vest, da bo jutri odpoklican srbski poslanik v Carigradu, Nenadović, in da se s tem pretrgajo diplomatske zveze s Turčijo.

Bolgarske čete preokale mejo?

Proti večeru je iz Sofije dospel dosedaj še nepotrjena vest, da so bolgarske čete preokale mejo. Pozneje je bila ta vest preklcana kot neresnična.

Vojna neizogibna.

SOFIJA 2. (Izv.) V tujakšnih diplomatskih krogih sodijo, da je vojna neizogibna. Kakor se zatrjuje, bi bolgarski poslanik v Carigradu odpoklican v najkrajšem času.

V Sofiji in povsod po deželi vlada nepopisno navdušenje. Vse delo počiva popolnoma. Trgovine so po večini zaprte. Po železnih se vrši edino le vojaški promet. Danes se je vršilo v mestu več ljudskih zborovanj, kjer so vsi govorniki le pozivljali na boj proti dušmanu. Pred srbskim, angleškim in ruskim poslaništvom so se vršile navdušene manifestacije in ovacije.

Avanzma gojencev vojaških šol

v Bolgariji.

SOFIJA 2. (Kor.) Učenci zadnjega razreda vojaške šole so bili imenovani za podporočnike, oni predzadnjega razreda za podčastnike.

kako mu udarja kri v senca — je odgovoril z zamolkim „ne“ in se je isti trenutek zopet prestrašil, da je izrekel neresnico. Hana je še pred večerjo izvedela v pogovoru z bratom, da je bil Kargačević pri banovem prihodu. Zato ga je nekako začudeno pogledala, a izpoznaia je takoj po njegovem licu, ki je kazalo velikansko zadrego, zakaj ji je odgovoril tako. Očitala je sama sebi nespretnosti, da ga je vprašala nekaj, kar jej je bilo že znano. In ni se več upala mučiti ga z vprašanji in nagovori, dasiravno je priznavala sama pri sebi, da ji je Kargačević zelo simpatičen. Žal ji je bilo, da tako zmeden in izgubljen sedi na svojem mestu ter mesi drobne kroglice iz kruha. Ta nedostojnost jo je dirnila nekoliko — toda, znala ga je takoj opravičiti sama pri sebi.

Na drugi strani je sedel poleg nje elegantni Muzević. Poznala ga je sicer že od prej, toda, odkar je odrastla, ni bil Muzević niti enkrat v hiši, ker ni bilo Ivanova doma. Tako je pač prišlo, da ji je bil popolnoma tuj. Plašila jo je tudi njegova sigurnost, njegov elegantni nastop in celo njegova ukusna toaletta. In ona — sicer tako brezskrbna v zadevah mode — je sedaj s strahom pomišljala, ali je tako oblečena po dnevnih zahtevah, da ne bi bila smešna Muzeviću. Skrivaj pogledujoč nanj — si je pravila sama sebi, da je lep, pa se je prestrašila zopet teh misli in pokarala sama sebe. (Dalje.)

Odpoklic Nenadovića.

BELGRAD 2. (Kor.) V političnih krogih se pričakuje, da bo odposlanec dr. Nenadović odpoklican iz Carigrada, če Turčija po preteku od Srbije stavljenega 48urnega roka ne pošlje ustavljeno srbsko municijo v Srbijo, ali pa vrne v Francijo.

Srbski dijaki pod orožje.

DUNAJ 2. (Izv.) Danes dopoldne ob 10 20 so se odpeljali tujakšnji srbski dijaki, ki so bili poklicani pod orožje, v domovino. Bilo jih je 15. Dunajski Srbi so jim priredili r a kolodvoru navdušene ovacije. Bilo je navdušenih klincev: „na boj proti dušmanu“.

Pašić pravi: Bog z nami!

BELGRAD 2. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je izjavil napram dopisniku nekega pariškega lista: Smo gotovi svoje stvari. Srbija je pripravljena na vse. Naša armada je dobro izveščana in bo kos svoji nalogi. V tem trenutku se zdi, da je vojna neizogibna, a Evropa bo znala, da je nismo hoteli mi. Bili smo izzvani, ter zato podvzeli potrebne korake v svojo obrambo. Sedaj pa Bog z nami!

Turčija odpozivlja trgovske ladje iz Črnega morja.

CARIGRAD 2. (Kor.) Vse turške trgovinske ladje, ki se nahajajo v pristaniščih Črnega morja, so prijele iz Carigrada poziv, da se takoj vrnejo v Carigrad. Pristaniška prefektura je dala registrirati vse grške parne barkase.

Bolgarska armada.

SOFIJA 2. (Izv.) Bolgarska armada je popolnoma mobilizirana, šteje pa devet armadnih zborov, vsak po dve diviziji in šteje v celem 350.000 mož. Mobilizirana armada šteje 24 pešpolkov, 3 kavalerijske brigade, 9 polnih artiljerijskih polkov, 3 gorske artiljerijske polke in 3 trdnjavske. Od tega je 20 pešpolkov in 152.000 mož drugih vojakov.

Srbske in bolgarske železnice ne prevažajo več blaga.

BUDIMPEŠTA 2. (Kor.) Ravnateljstvo ogrskih državnih železnic naznanja, da kraljeve srbske in kraljeve bolgarske železnice vsled izvanrednih prometnih razmer od 3. t. m. dalje ustavijo promet brzovoznega in tovornega blaga.

Sasonov se vrača v Petrograd.

LONDON 2. (Reuter.) Ruski minister zunanjih zadev Sasonov odpotuje jutri zjutraj v Pariz. V Parizu bo Sasonov s predsednikom Fallières-om in ministrskim predsednikom Poincaré-tom konferiral o skurnih interesih obeh držav, dasi nima nikake oficijelne misije. Sasonov zapusti Pariz dne 5. t. m., ter potuje preko Berlina v Petrograd. V Berlinu se ustavi, ter bo konferiral z državnim tajnikom Kiderlen-Wächterjem, vendar se z državnim kancelarjem Bethmann-Hollwegom ne sestane. Tudi v Berlinu Sasonov nima nikake posebne misije.

Turki beže iz Bolgarije.

BUKAREŠTA 2. (Rum. brz. ag.) Ker so se v Svistovu, nasproti rumunskemu pristanišču Zimirea vršile demonstracije v prilog vojne proti Turčiji, so Turki iz Svistova zbežali na romunsko ozemlje.

Sklicanje bolgarskega saboranja.

SOFIJA 2. (Bolg. brz. ag.) Saboranje je sklicano za dne 5. t. m. na izvanredno zasedanje, da odobri v deželi proglašeno obredno stanje in dovolji izvanredne odredbe, ki so potrebne vsled mobilizacije.

Razlogi črnogorske mobilizacije.

CETINJE 2. (Kor.) V posebnem izdanju uradnega „Glasa Crnogorca“ se utemljuje mobilizacija celokupne armade z neprestanimi pripetljaji in nagromadenju turških čet na meji. Ta važni korak je v teh resnih časih sredstvo za obrambo domovine, ter njenih državnih in narodnih interesov. Sklep glede mobilizacije in njega utemeljitev se je danes naznanil zastopnikom velesil.

Prepoved izvoza žita.

SOFIJA 2. (Kor.) S kraljevim ukazom je prepovedan izvoz žita, moke in krme preko južne meje. (Srbija je že preje izdala sličen ukaz. Ur.)

Skrb za družine pod orožje poklicanih. BELGRAD 2. (Izv.) Iz Stare Srbije in Makedonije je dospel veliko število tamošnjih Srbov v Srbijo in se prigrasilo za vstop v srbsko armado. Srbsko prebivalstvo je sprejelo svoje brate z velikanskim navdušenjem.

Mnoge srbske občine so sklenile, da prevzamejo oskrbo družin pod orožje poklicanih pričuvnikov.

Ruska mobilizacija.

LVOV 2. (Izv.) Kakor poroča „Vjek“, namerava Rusija še razširiti mobilizacijo. V Varšavo je prispel general Lukomski, ki

prevzame poveljstvo nad mobilizirano armado, ki bo sestojala iz vseh armadnih zborov na ruskem Poljskem.

Vojna izbruhne — danes?

SOFIJA 2. (Izv.) Tu se trdovratno vzdržuje vest, da Bolgarska napove vojno Turčiji jutri, v četrtek, in da ta dan prekoraj bo bolgarske čete bolgarsko-turške meje. Vojno razporejenost na Bolgarskem je tako veliko, da je prišlo v nekaterih krajih do spopadov med krščanskimi in mohamedanskimi prebivalstvom.

Manifestacije v Sofiji.

SOFIJA 2. (Kor.) Pri včerajšnjih manifestacijah, ki jih je priredil makedonsko-drinopoljski odbor, se je množica podala poleg pred srbsko in grško, tudi pred angleško in rusko odposlanstvo, pred katerimi se je izrekel neki govor. Makedonsko-drinopoljske družbe so povzele inicijativo za sestavo legije prostovoljcev, ki bržkone prekorači število 20.000 bojevnikov. Novačenje se je že začelo.

Turčija mobilizirala maloazijsko vojsko.

CARIGRAD 2. (Izv.) Turčija je odredila mobilizacijo vse svoje maloazijske vojske. Kakor je znano, prevzame vrhovno poveljstvo nad turško armado general Abdullah paša. Vojni zbori v Mali Aziji štejejo v mirnem času okrog 100.000 mož infanterije in 8000 mož kavalarije. Pomnožiti pa se da ta armada na 700.000 mož.

BRZOJAVNE VESTI.

Avstrijska delegacija.

Vojni odsek.

DUNAJ 2. (Kor.) V včerajšnji seji vojne odseka avstrijske delegacije je pri razpravi o izrednem armadnem proračunu opozarjal poročevalec grof Clam-Martinic na resnost položaja in izrazil željo, da se ohrani mir, poudarjal pa je, naj bi naša proslavljena armada, če bi prišlo do kaitve miru, s svojo tradicionalno navdušenostjo šla v boj ter zmaga ali poginila.

Vojni minister vit. Auffenberg je proslavljal našo armado, ki ima v sebi dva izredno dragocena zaklada: na celim svetu ni skromnejšega, za svoje dolžnosti naučenejšega častniškega zbora, nego je naš, ki je sicer ubog na premoženju, bogat pa na zavesti o svojih dolžnostih in svoji časti; drugi zaklad pa je naše moštvo, s katerim se ne da primerjati nobeno drugo. Pa naj je to naše moštvo od severa ali juga, od vzhoda ali zahoda, in katerekoli narodnosti, vedno se izkazuje z isto vztrajnostjo in neumornostjo v prenašanju težav vojaškega življenja.

Odsekov načelnik dr. Šusteršič se je nato zahvalil odsekovi članom in vladi za sodelovanje. Resno delo v teh posebnih resnih urah je dokaz, da se razni narodi naše države vedno združijo k delu za blagor države.

Nato je bila seja zaključena.

Odsek za zunanje zadeve.

DUNAJ 2. (Kor.) Odsek za zunanje zadeve je začel danes razpravo o proračunu ministrstva zunanjih zadev.

Deleg. dr. Ellenbogen je predlagal, naj se z ozirom na izpremenjeni položaj zopet odpre debata o zunanjem položaju in naj minister zunanjih zadev pride v zbornico, da poroča. — Predlog je bil odklonjen.

Obširno poročilo poročevalca markiza Bacquehema je bilo po kratki debati sprejeto.

PODLISTEK.

„MOLOH“

Sl. ka. iz ruske revolucije. Spisal Lev Birinski.

Preložil Etbin Kristan.

K današnji premleri v slov. gledališču.

V tej drami ni nič izmišljenega. To, kar se odigrava pred našimi očmi, je vse gola resnica. Vse to, kar preživljamo v par urah v gledališču, se je vršilo, vse je v tej drami resnica. Vse grozote ruske revolucije je napravil Birinski v ta tri dejanja; vse, o čemer smo čitali po časopisih o strahotah pogroma, vse to se mu je posrečilo spraviti na oder. Pesnik, ki je videl revolucijo omladinca, poln navdušenja za rodno grudo, za svetlino svoje matere domovine, ki je stal v sredini boja, je zvesto zapisal vse dogodke dnevnih kronik. S svinčnikom v roki je stal sredi boja in beležil vse strahote, ki jih je provzročila najnovejša zgodovina velikega ruskega imperija.

Nič fantazije, nič poezije! Le dejstva: strašna, grozovita dejstva je videl avtor in napisal svojo dramo. In nehoti vprašujemo: je-li možno da je bilo tako? In pesnik nam odgovarja z dokumenti: samo tako in nič drugega!

Lev Birinski je bil izgnan iz domovine in živi sedaj na Dunaju. Ni se hotel maščevati nad oblastniki velikega carstva; le pokazati je hotel Evropi strahote, ki so se vršile v tej revoluciji. Ali se mu je to posre-

Ogrska delegacija.

Mornariški odsek. — Položaj na Balkanu. — Stališče Rusije.

DUNAJ 2. (Izv.) V današnji seji mornariškega odseka ogrske delegacije je sekcijski načelnik v zunanjem ministrstvu grof Wickenburg, izjavil, da se izza zadnje izjave grofa Berchtolda ni izpremenilo v zunanjem položaju drugo, nego da sta Grška in Turčija proglasili splošno mobilizacijo. Izpremenilo pa se ni niti stališče avstrijske vlade, niti ostalih velesil, ki žele ohraniti mir. Zlasti se ni izpremenilo stališče ruske vlade. Poset ruskega ministra zunanjih zadev, Sasonovega, na Angleškem je le še okrepil stališče velesil, ki žele mirne rešitve balkanskega vprašanja. Ruska poizkusna mobilizacija je bila sklenjena že zdavnaj poprej in avstrijska vlada ji ne pripisuje večjega pomena, nego drugim vojaškim vajam.

Samoumor nemškega konzula.

LVOV 2. (Izv.) Tukajšnji nemški konzul pl. Rōden se je danes ustrelil. Imel je ljubavno razmerje z neko tukajšnjo damo. Konzul je streljal naprej na svojo ljubimko, ki jo je smrtno nevarno ranil, potem pa je ustrelil sam sebe. Konzul je bil mrtev na licu mesta, dočim pa so damo prepeljali v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Zaradi sina se ustrelil.

PRAGA 2. (Izv.) V praškem poštnem vlaku se je ustrelil v bližini postaje Zerevic poštni uradnik Mačoška. Pri samomoru so našli pismo, da se je ustrelil zato, ker mu poštno ravnateljstvo ni dovolilo dopusta, da bi mogel spremeniti svojega sina na Dunaj, kjer naj bi le-ta pohajal vseučilišče.

Žrebanje turških srečk.

DUNAJ 2. Glavni dobiček 200.000 frankov je dobila srečka št. 281.522. Po 4000 frankov so dobile številke 181.113 in 1.360.628.

21 oseb utonilo.

BUDIMPEŠTA 2. (Izv.) Iz Marmaroszigeta poročajo, da se je danes hotelo odpeljati 30 oseb, moških in ženskih, čez narastlo reko Maros. Sredi vode se je čoln prevrnil in je utonilo 21 oseb.

Dvoboj med avijatikami.

BUDIMPEŠTA 2. (Izv.) Med avijatikoma Prodanom in Horvaikom je prišlo do konflikta, vsled česar se bo vršil jutri dvoboj med njima.

Jaroslav Vrchlický

(1853—1912)

SLOVSTVENA ČRTICA. — SESTAVIL M. P. II.

Vrchlický se je z velikim uspehom poskusil tudi na dramatičnem polju in napisal približno trideset dramatičnih del.

Najvažnejša med njimi so: „Dragomira“, „Smrt Odiseja“, „V Diogenovem sodu“, „Noč na Karlštejnu“, „Julian Apostata“, „V življenje“, „Rabinska modrost“, „Ezulanti“, „Sodišče ljubezni“, „Katulova osveta“, „Nad prepodom“, „Bratje“, „Snubljenje Pelopova“, „Midusova ušesa“, „Smrt Hippodamije“, „Pietro Aretina“, „Trojno poljubljenje“, „Priča“, „Testament lukavškega gospoda“, „Marija Calderonova“, „Eppomida“, „Ljubezen in smrt“, „Švanda Dudak“, „Sveta Ljudmila“, „Jeosika“, „Armida“, „Sv. Vojteh“, „Excel-sior“, „Johannes doktor Faust“, „Kralj in pičar“, „Sodba ljubezni“ in druge.

Kakor nam že naslovi dramatičnih del sami pričajo, je zajel pesnik njihovo snov iz zgodovine „Grekov, Rimljanov“, Judov,

čilo — o tem naj sodi občinstvo, kateremu je tudi namenil avtor svojo dramo. Brez uvida je drama, ki nas takoj v svojem začetku uvaža v sredino teroristov, ki snujejo atentat na gubernatorja.

Ti teroristi nam niso nesimpatični, ker jih navdaja ena misel: osvoboditev domovine. Ti so pesimisti, ki se igralo z življenjem, ker jim ni nič do njega.

I. dejanje se vrši v hiši Ramusova, ki ima tri sinove, ki so, seveda, vsi člani teroristične družbe. Najstarejši, Saša, sedi že v ječi, a starši mislijo, da je naglo odstopoval v inozemstvo. Saša je podoben do pičice adjutantu gubernatorjevemu in s tem se hoče izogniti teroristični uporabi. Zato ugrabilo Sašo iz ječe, toda Saša ki je v ječi zrl molohe v obraz, je uvidel, da so zastoj vse žrtve in odpove se delu, ki so mu je namenili njegovi tovariši.

Moloh se imenuje drama in moloh, nevidni moloh, ki požira ljudi, stoji v ozadju in peklensko osmehuje svoje žrve.

Mi ga ne vidimo, toda čutimo njegove dolge roke in čutimo njegov smeh iz vsake besede te drame. Moloh hoče in zahteva, da se mu žrtvujemo, išče krvi mladih zanešnjakov in oni se mu z odprtimi očmi zaletavajo v žrelo. Saša je v ječi izprevidel, da so vsi boji zastoj, da so vsa življenja, ki so jih žrtvovali le žrtev molohova. In on ne veruje več v svoje ideale: prolita kri in žrtvovane telesa — vse je to bila samo zahteva molohova. Z odprtim životom, s krvavečimi ranami na duši in na telesu je

Lahov, Špancev, Nemcev, pogosto in s posebno ljubeznijo je posegel v minolost in sedanjost češkega naroda ali pa se je lotil v svojih dramah obče človeških vprašanj in zadev.

Izmed dram se posebno odlikujejo: tragedija „Hippodamia“ (melodramatična trilogija), pri kateri se kaže strog umetniški značaj zlasti v zunanji obliki, „Julian Apostata“, „Smrt Odisejeva“, „Ezulanti“, „Bratje“, nadalje veseloigre: „Noč na Karlštejnu“, „Kabulovo maščevanje“, „Midusova ušesa“, „Kralj in pičar“, renesančna igra „Sodba ljubezni“ in enodejanka „V življenje“ in „Nad prepodom“.

„Julian Apostata“ je filozofska pesnitev dramatične oblike in opisuje velikanski poskus za povzdigo izginjajoče preteklosti. Julian hoče iznova poživiti paganstvo a propade v boju s krščanstvom.

Veseloigra „Noč na Karlštejnu“ se odlikuje po finem situacijskem humorju. Ž njo je hotel podati Vrchlický zgled klasične češke drame.

Nekatere igre Vrchlickega so prevedli v tuje jezike in jih igrali na velikih svetovnih odrih. Tako na dvornem gledališču na Dunaju. Tudi slovensko občinstvo je imelo v Ljubljani priliko seznaniti se z Vrchlickim kot dramatikom, saj so ondi pred nekaj leti izbornu uprizorili njegovo veseloigro „Noč na Karlštejnu“.

Grehi avstrijske politike v Albaniji.

Mi smo nedavno v dveh člankih s konkretnimi dejstvi dokazali, da je bila avstrijska politika v Albaniji popolnoma zgrešena, takorekoč ena veriga samih zmot in grehov. Posebno smo dokazali, da politika Avstrije na šolskem polju ni bila nikoli taka, da bi mogla vzbujati zaupanje in simpatije naroda do Avstro-Ogrske, marveč je morala našo državo naravnost omraziti.

V podkrepljenje svojih navedb se moramo danes sklicevati na klasično pričo: pod naslovom „Pogreški Avstrije v Albaniji“ prinaša dunajska „Zeit“ zelo zanimiv in informativen članek v tem pogledu, ki dokazuje, da po vsej politiki Avstrije v Albaniji ni moglo priti drugače, nego, da se je tam utrnila — Italija. Trdijo isto, kar smo trdili mi in dokazali nepobitno. Šole — tako pripoveduje omenjeni list —, ki jih vzdržuje Avstrija v Albaniji, niso označene za avstrijske, ampak nosijo imena: Scuola dei Gesuiti, Seminario dei Gesuiti, Scuola dei Francescani, Scuola delle Stimattine, Scuola delle Monache. Učni jezik je italijanski in ne albanski. V avstrijskih jezuitskih šolah je bil albanski jezik naravnost prepovedan. Učence je zadelo celo kazni, ako so v šoli med seboj govorili albanski. Takov le zločinec je dobil „Anello“, to je obroč, moral se je postaviti v kot šolske sobe in nikdo ni smel govoriti žnjim. Učenci niso nikdar ničesar čuli o zgodovini lastnega naroda. Gorje mu, ako bi bil kdo imenoval ime albanskega narodnega junaka Skanderbega. Vse drugače postopa Italija. Nje šole nosijo italijanski grb, ki jasno kaže značaj šole. Otroke vzgajajo v italijanskem duhu. Vsklikati morajo „Viva l'Italia!“, „Viva il re!“ in v vseh šolah vise slike italijanske kraljeve dvojice. Zato pa smejo otroci svobodno govoriti med seboj albanski in poučujejo jih celo o albanski zgodovini. Otroci dobivajo jedil in oblek. V zadnji čas je sicer Avstrija skušala posnemati Italijo, ali bilo je že — prepozno.

Še hujiši so bili — nadaljuje „Zeit“ — grehi Avstrije na polju trgovine in paro-

ležal Saša v ječi, zastražen od zasmehajočega rezanja pošasti. Iz tal, s sten, s stropa so ga zbadali bolestni pljani pogledi. Presunljivo so mu rezali v obraz: zaman! Zaman trpljenje, zaman bolest! Vsi naši boji so brezumni, vsi naši ideali, spomeniki so slepilo, ki si je ustvarjamo sami, da bi omamili strah in obup v svojih dušah... Vso zemeljsko oblo vidim: groze polno mrliško polje. Razkosani, v divjih trgajih leže človeški otroci. Mrtvi in živi, spopadeni z ostrimi kremplji v divjem borenju, ranjeni mrlič, okostja vse navskriž... grgljanje, stek, besno rjovenje... blazen smeh. In skozi to pošastno grmado trepetajočih kosov mesa, kosti in mrtvaških lobanj lazijo v mrliško-divji naglici živi mrlič: ubogi, od usode tepeni človeški otroci, izlokani oči in od bolesti izglodanih duš. Z blazno togoto si krčijo pot. Teptajo otroke, ženske, starce, pohabljenice — le naprej, da jih more požreti gnjusno strašilo. Moloh se reži in golta in se reži in mami...

To so temni akordi naše pretresljive drame, brez upa v zmago, žrtvovani molohu, teptani ubogi ljudski rod, ki se je predramil in sedaj hrepeni po svobodi... A Moloh sedi, zveči in jih požira. Polna pesimizna je ta drama mladega Rusa. Mnogo je znal povedati Birinski; danes, ko je revolucija minila in se je močni ruski narod pomiril, tudi lažje in treznejše sodimo. — Drama „Moloh“ nahaja povsod svojega občinstva, ker je resnica v njej in ker je kronika svojega časa. Leon Dragutinović.

Politično društvo „Edinost“

sklicuje

za nedeljo, dne 6. oktobra

ob 10 dopoldne

JAVEN SHOD

v veliko dvorano „Nar. doma“

DNEVNI RED:

Poročilo naših mestnih zastopnikov o položaju.

K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

plovbe, dočim je Italija tudi tu ubrala pravo pot ter si pridobila zveze z albanskimi trgovci. Posebno na polju mlinarske trgovine dovoljuje Albancem največje ugodnosti. Italijanska paroplovba deluje za Italijo, Grško, Francijo in Anglijo. Avstrija pa ima najslabše zveze, posebno tudi poštne. Avstrija je doprinesla sicer za Albanijo velike žrtve, najmanjše še enkrat toliko nego Italija. Vendar je imela poslednja veliko večje uspehe vsled — pogreški Avstrije. Nikdar ni imela pravih ludi na pravem mestu, pač pa je vladal povsod protekcionizem.

Citatelji vidijo, da dunajski list ponavlja vse to, kar smo pripovedovali mi nedavno temu. To hudo obtožbo prinaša „Zeit“ pod naslovom „Grehi avstrijske politike“ v Albaniji. Mi bi rekli, da je bila ta politika na gospodarskem polju nemarna, nesmotrena, kratkovidna, na šolskem polju pa naravnost blazna. In ti grehi se kruto maščujejo. Pa ne le v Albaniji, ampak po vsem Balkanu. Nesposobnost avstrijske diplomacije je kriva, da danes, v usodnem času velikih dogodkov, ki se pripravljajo in ki imajo odločiti o bodoči usodi Balkana in torej tudi o bodoči veličini naše monarhije — da danes, pravimo, v Sofiji in Belemgradu vsklikajo: „Živela Italija“. In zelo zelo se je bati, da tudi eventuelni poskusi za popravo storjenih grehov, pridejo tudi tu — prepozno!!

Po nadomestni volitvi v Puli.

G. dr. M. Lainja je lidal oklic na volilce. V uvodu naglašja, da so volilci v polni meri storili svojo dolžnost. S tem niso razveselili samo vsako hrvatsko in slovensko srce v Puli, marveč povsodi, kjer živi naš narod. Potem nadaljuje: Mnogi izmed Vas ne poznate vse mere znamenitosti te naše zmage. Jasno Vam pa bo vsaki dan bolj. Nedelja pomenja za mesto Pulo: zmaga zvestobe nad nezvestobo, nepoštenjem in plenjenjem; za Hrvate in Slovence v Istri znači: zmaga naše narodnosti proti tujanskosti. Za vso monarhijo pomenja: zmago onih, ki hočejo, da se razvijajo mirno v svoji državi na podlagi enakopravnosti za vse, proti onim, ki gredo za tem, da se Istra odrce od ostalih delov naše monarhije in naše domovine.

Proglas zaključuje: Spominjajoč se ljutih borb od trideset in več let, iz katerih smo se vsikdar vračali utrjeni in mnogokrat brez uspeha, dajamo stem javno spoštovanje in pohvalo vsem starejšim, ki ste, kakor tudi jaz, z božjo pomočjo vstajali v borbi, in vsem mlajšim, ki ste se z vsem zanosom narodne duše spustili v borbo ter dosegli ta slajni uspeh.

Domače vesti.

Občni zbor političnega društva „Edinost“ se vrši v nedeljo, dne 13. t. m. ob 10. v veliki dvorani „Narodnega doma“. V svrhu, da se pripravi za ta občni zbor lista odbornikov in namestnikov za prihodnje leto, se je sklenilo v zadnji odborovi seji, da se — kakor prejšnja leta — izvoli volilni odsek, ki naj to listo pripravi. V tem odseku so: Dr. Josip Abram, Bremić Anton iz Rojana, dr. Ivan Marija Čok, dr. G. Gregorin, Ivan Kravos, Ivan Mihelič iz Rojana, Josip Negode od Sv. Ivana, dr. Just Pertot ter 2 člana, ki jih izvoli iz svoje srede Stjalkobška podružnica političnega društva „Edinost“.

Vsi člani polit. društva „Edinost“ so tem potom uljudno vabljeni in naprošeni naj svoje morebitne želje, tičoč se kandidatih list, sporoče ali volilnemu odseku ali pa enemu izmed gorlimentovanih go-spodov.

Rikreatorij na Belvederu. Neki tukajšnji italijanski list javlja, da je namestništvo naznanilo magistratu, da, ker je bila postavka za rikreatorij na Belvederu črtana iz proračuna, treba tudi za tozadevni sklep zadnje seje mestnega sveta cesarjeve sankcije. Omenjeni italijanski list se seveda vsled tega huduje na namestništvo, dasi je stališče, ki ga je ono zavzelo, povsem pravilno. Ko bi mogel mestni svet dovoljevati poljubne naknadne izdatke, ki niso dobili sankcije v proračunu, bi postala pravica

POZOR!! Vsi zavedni Slovenci in Slovenke kupujejo samo pri narodni trgovini **Križmančič & Breščak, Trst, ulica Nuova 37.**

sankcije proračuna od strani vladarja sploh iluzorica! Sedaj so odobrili trošek za rikreatorij na Belvederu, drugič bi dovolili drugi nepotrjeni izdatek. Tako bi spravili pod streho kar bi hoteli, ter pri tem živjeli na to, če jim je cesar sklepe potrdil ali ne! To bi bilo sicer zelo lepo, a gospodje bi tudi pri taki lepoti še vendar ne pozabili, da so — neodrešenci!

V nedeljo, dne 6. t. m. veselica „Zveze Jugoslovanskih Železničarjev“ v „Konsumnem društvu“ v Rojanu.

Vpisovanje v CM šolo pri Sv. Jakobu se vrši še danes. Slovenski starši, vpišite svoje otroke v to našo šolo. Sicer se je v zadnjih dveh dneh vpisalo samo v prve razrede 150 otrok, v višje razrede pa tudi lepo število novih učencev, vendar je še prostora za vse otroke mestnih slovenskih staršev. Vzemite svoje otroke iz laških šol in vpišite jih tja, kamor spadajo. Slovenske otroke v slovenske šole!

Rojanska ljudska knjižnica posluje ob četrtku od 7.—8. zvečer in ob nedeljah od 10.—12. predpoldne.

Odsek za ljudska predavanja je za prihodnjo nedeljo zopet preskrbel lepo primerno predavanje. Predaval bo dr. Ivan Lah, znani slovenski pisatelj-romanopisec in časnikar, iz Ljubljane. Predmet, ki si ga je izbral, je zelo interesanten: „o slovenski kulturi“. Zanimati mora vsakega: i priprostege i inteligenta. Pričakuje se obilne udeležbe toliko od strani naših delavcev, kakor tudi od strani naših trgovcev, uradnikov, učiteljev itd. V izobrazbi je moč.

Trgovski tečaj za trg. pomočnike in valence se odpravi danes. Vsi, ki so se vpisali, oziroma, ki se še mislijo prijaviti, naj pridejo gotovo danes točno ob 8.30 zvečer v dvorano „Trgovskega izobraževalnega društva“ v ulico Sv. Frančiška št. 2.

Trg. tečaj za deklice so se že pričeli. Danes se začne redni pouk v Ciril-Methodovi šoli v ul. Acquedotto št. 20.

Umetn. fotogr. razglednice. „Društvo slov. amater-fotografov“ v Ljubljani je založilo prvo serijo krasnih brom. srebr. razglednic: 1) „Triglav“ (I), 2) „Špil“, 3) „Branja“, 4) „Rjavina“, 5) „Jalovec“, 6) „Triglav“ (II), in 7) „Kredarica“.

Pričakovati je, da bode sl. občinstvo znalo prav upoštevati ta velik in važni korak, ki ga je storilo mlado slov. društvo v procvit tujkega prometa na Slovenskem, ter bode pridno segalo po teh izbornih razglednicah. Razglednice so fotografski odstisi (fotografije) po fotogr. ploščah od izbornih vseh posnetkov. Društvo bode nadaljevalo serije najraznovrstnejših pokrajinskih razglednic po najboljših posnetkih svojih članov.

Razglednice je dobiti pri trgovcih, razprodajalcih razglednic in pri društvu. — Trgovci in drugi razprodajalci razglednic (društva itd.), kakor tudi društveni člani dobe pri večjih naročilih primeren popust; društvo pošilja razglednice proti gotovini oziroma po poštne povzetju. Cena v razprodaji posamezni fotogr. razglednici je 20 vin. in je — če se upošteva delstvo, da so te razglednice fotogr. kopije (fotografije) — nizka.

Naročila sprejme društvo: „Klub. slov. amater-fotografov“ v Ljubljani.

V soboto, dne 5. oktobra t. l. ob 8.1/2 zvečer v gledališni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu veliki koncert pevskega društva „Trst“.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca septembra 1912. sledeči promet:

Dohodki.	
A) redni dohodki:	
1) Prispevki iz nabi-	
ralnikov	696 K 22
2) Prispevki podružnic	
Kranjsko	2372 K 15
Štajersko	1186 K 93
Koroško	32 K —
Primorsko	1072 K 34
Nizje Avstr.	— K —
Skupaj	4.663 K 42
3. Razni prispevki	5.343 K 66
skupaj	16.703 K 30
b) izredni dohodki:	
Prispevki za obrambni sklad	3.283 K 07
skupaj	13.986 K 37
Izdutki.	
A) redni izdatki:	
1) plače, remun. učit.	
osobju, razni računi itd.	17.912 K 60
B) izredni izdatki:	
2) nalož. na glavnico	3.283 K 07
oz. obrambni sklad	3.283 K 07
skupaj	21.195 K 67
točnej primankljaja	7.209 K 30

Opomba. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Dramatično društvo. Dotični gg. abonenti, ki za današnjo predstavo niso prejeli izkaznic, naj se nemudoma zglase pri blagajni.

Sedeži za koncert pev. društva „Trst“, ki se bo vršil v soboto dne 5. t. m. ob 8.1/2 zvečer v gledališki dvorani „Narodnega doma“ — so v predprodaji pri gospe Biček v „Nar. domu“. — Opozorjamo p. n. občinstvo, da je oddati še nekaj sežev in lož. Lvorana bo med proizvajanjem posameznih točk zaprta.

Našemu dijaštvu! — Oni dijaki, ki reflektirajo na znižano ceno pri gledaliških predstavah, so naprošeni, da pridejo po tozadevno legitimacijo danes v četrtek, v „Slovansko čitalnico“ od 6.—8. zv. Vsaka izkaznica stane 22 vin. Z obec l. r. tč. arhivar.

Slovensko gledališče.

Nocoj se odpre zopet duri slovenskega gledališča, prične sezona, ki utegne biti velpomembna za razvoj slovenskega gledališča v Trstu. — O sezoni, ki danes prične, se je že veliko pisalo: poklicani faktorji so storili svoje, sedaj pa je na slovenskem občinstvu, da stori svoje.

Sezona prične z dramo iz slovanskega slovstva, kakor se to spodobi za slovenski oder, in sicer z rusko dramo

„MOLOH“.

Opozorjamo glede te drame na današnji podlistek.

Pričetek bo ob 8. Predstava velja za abonente B.

Vstopnice se dobivajo danes ves dan pri gledališki blagajni.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Predsinočnja predstava „Mignon“ je zopet napolnila hišo. Gdč. Cantoni v naslovni uloži je imela zelo časten vseh. Občinstvo ji je to tudi priznalo in ji glasno dajalo pohvale. Izvrsten kakor vedno g. Parola (Wilhelm Meister), ostali dobri. Opera se vprizarja znatno boljše in popolnejše nego v početku.

V četrtek zvečer ob 8 petič „Mignon“.

Tržaška mala kronika.

Trst, 2. oktobra 1912.

Umrli je še tretji. Poročali smo že o grozni nesreči, ki se je pripetila družini Cadela v ulici Antonio Meucci št. 10: V ponedeljek opoldne je soproga kleparja Cadela nesla svojemu možu kosilo. Ko je odšla od doma, je zaprla svoje tri otroke — 2 in polletno Evgenijo, 4letno Josipino in 6 in polletnega Aldo — v stanovanje, obstoječe iz sobe in kuhinje, ter izročila ključ neki svoji sosedki. Ta poslednja je sicer pogledala k otrokom ob 3 popoldne, a potem nič več. Mati se je pa vrnila domov šele ob 5 in pol popoldne. A ko je odprla stanovanje, je vdaril nasproti gost dim in obenem je slišala vpitje: „Mama, mama!“ Na krik, ki ga je ona nato zagnala, so prihiteli drugi stanovalci v hiši, ki so pa našli obe deklici: Josipino in Evgenijo, že mrtvi, dočim je bil Aldo še živ. Na pesteh vseh treh otrok se je poznalo, da so že dlje časa bili po vratih, da bi priklicali ljudi na pomoč: imeli so vsi trije popolnoma črne členke na prstih.

No, izprva se je mislilo, da dečka Aldo vendarle rešijo smrti, a revček je nekoliko ur pozneje, namreč predsončnim ob 3 popoldni umrl.

Vendar se nam zdi čudna mati, ki svoje tri otroke pusti kar za celih 6 ur same, in poleg tega še zaprte!

Danes ob 3 popoldne se je ob ogromni udeležbi vršil pogreb vseh treh žrtev materine nemarnosti.

Žalibog nismo mogli v včerajšnji številki dati pomanjkanja prostora, glede tega žalostnega dogodka poročati, da je umrl tudi Aldo.

Znoel pijanec. 50letni mizar Giovanni Giaccioni, doma iz Palmanove v Italiji, je šel včeraj v najhujši pijanosti v Škorkljo, kjer je počenjal razne neumnosti in slednjič začel groziti vsakomur, ki mu je prišel v bližino. — Pozvali so gosp. Trevesa, ki je dal nesrečnega zvezati in ga prepeljati v mesto bolnišnico, kjer so ga zaprli v opazovalnico.

Tatinski poizkus. V stari prosti luki je bil včeraj popoldne aretiran 28letni v javnih skladiščih zaposleni Ferdinand Uhl, doma iz Poreča, a pristojen v Laški trg na Štajerskem. Aretiran je bil pa zato, ker je bil na sumu, da je v neki kot nekega skladišča.

Izjava.

Jaz podpisana Antonija Petrič, Vrdela, ulica Sv. Cilina Spodnja št. 410, izjavljam, da je vse, kar sem govorila o gospe Justini Kralj, soprogi c. kr. finančnega nadstražnika iz Vrdele, le izraz velike razburjenosti, v kateri sem se nahajala.

Preključem tedaj vse zoper njo izrečene obdolžitve.

Trst, dne 2. oktobra 1912.

Antonija Petrič.

Prva tržaška tovarna žitnih drož (kvasa)

ki je urejena po najmodernejšem sistemu, naznanja svojim cenj. odjemalcem in vsem drugim pekovskim mojstrom in trgovcem, da je bila te dni častno odlikovana z zlatimi kolajnimi in križci v Rimu

in Parizu in sicer za najboljšo blago s čudovito močjo, in za svojo izbornost trajnost.

V interesu je torej samih pekovskih mojstrov in trgovcev, da se naročajo izključno le pri omenjeni tovarni, ker določa najboljšo blago po zmerni ceni in ker obenem podpirajo narodno in slovensko obrt.

Priporočajo se za obilna naročila beležim se z odličnim spoštovanjem lastnik tovarne

I. I. SUBAN.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Velikanska zaloga pobištva in tapečarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Penice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Prva jugoslovanska tovarna glasovirjev Anton Pečar

Trst — via Farneto št. 42 — Trst.

Izdeluje, popravlja, uglašuje, menjuje glasovirje, pianine itd.

Delo točno. Cene nizke.

JOSIP STANTIČ, Trst, Piazza Rosario

odlikovan z zlato kolajno in križem na svetovni razstavi v Rimu

ZALAGATELJ ČEVILJEV c. kr. finančne straže za Trst, Koper in Pulo, c. kr. varnostne straže za Trst, okolico, Pulo in Gorico, skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in drugih skladišč.

Priporoča cenjenemu občinstvu

svojo veliko in dobro poznano tovarno in trgovino čevljev za moške, ženske in otroke.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974.

špediter

Via Economo št. 10.

Prevozno podjetje

Sprejema razcarinjanje vsakega koli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.

POŠILJATVE, POTEKA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.

Zastopstvo trvdke „Cement“

Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

Čevljarnica „Alla Sartorella“ - Trst

VIA BARRERA VECCHIA ST. 10 (nasproti gledališčne Gatti)

Velika izbira vsakevrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. Blago izvrstno in CENE ZMERNE.

dišča skril 5 vreč kave z namenom, da jih pozneje odnese. Vse kave je bilo 301 kilogramov. — Uhla so izročili deželniemu sodišču.

Ogenj. Včeraj zjutraj ob 6:40 so bili gasilci pozvani v ulico del Farneto, kjer je v mizarski delavnici, nahajajoči se v hiši št. 41, izbruhnil ogenj. Zgorelo je nekoliko žaganje, a gasilci so kmalu ukrotili požar. — Skoda je zelo majhna.

V podstrešju hiše št. 14 v ulici delle Poste je predsončnim začelo goreti. Ogenj se je razširil in začela je goreti tudi hišna streha, katere je zgorelo približno 60 m². Gasilci, ki so prihiteli gasiti, so imeli mnogo posla, preden so mogli ukrotiti ogenj, ker jim je dim oviral delo. Skode je približno 2500 K, ki pa je zavarovana.

V Barkovljah sta jo včeraj pošteno izkupil dva poglavca, ki sta v svoji prešernosti splezala na neki kostanj. Ne ve se prav, kako je bilo, a nesreča je hotela, da sta oba padla z drevesa in se znatno poškodovala. Bila sta to 10letni Vladimir in 13letni Alojzij Pertot. Oba sta si zlomila noge. — Prepeljali so ju v mestno bolnišnico.

Poizkušeni samoumor. Sinoči ob 8 se je pod znanimi „volti“ na vogalu ulice Carducci in Stadlon zastopil neki Anton Prodan, star 24 let, z octovo kislino. Prišel je v bližino policijski stražnik, a Prodan je pobegnil, da ga je stražnik komaj in komaj dohitel. Spoznavši nevarnost, je stražnik odpeljal Prodana v mestno bolnišnico.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes točno ob 8. zv. pevska vaja za mešan zbor. Z ozirom, da je ta vaja zadnja pred koncertom, se prosi polnoštevilne vdeležbe.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu ima svoj veliki koncert v nedeljo dne 1. decembra t. l. v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu z jako obširnimi vsporedom. Toliko na znanje drugim bratskim društvom.

V petek večer je pevska vaja za mešan zbor.

Trgovsko izobraževalno društvo ima danes v četrtek ob navadni uri odbojno sejo.

Tržaško kol. dr. „Balkan“. V včerajšnji zahvali je pomotoma izostalo ime g. Hribarja, ki je v nedeljo pomagal pri dirki z motociklom. Tudi njemu najprisrčnejša zahvala.

Učit. društvo za Trst in okolico nima svojega jesenskega zborovanja v petek 4. t. m. ampak pozneje. Predsednik.

Nar. del. organizacija.

Vsem odborom skupin „N. D. O.“ se naznanja, da se vrši prihodnjo nedeljo ob 9 dopoldne važna konferenca v društveni dvorani, ul. Sv. Franciška, 2. Konferenco sklicuje centralni odbor N. D. O. in jej imajo pravico prisostvovati samo odborniki in namestniki skupin NDO za Trst, odborniki, namestniki, nadzorniki, pregledovalci računov, člani razsodišča centrale N. D. O., ter vsi zaupniki N. D. O. Nujno potrebno je, da se konference udeleže vsi, ki so tu povabljeni.

Centralni odbor NDO v Trstu.

Posredovalnica dela N. D. O. Službe išče pekovski pomočnik.

— Plesna šola NDO se odprla danes ob 8 zvečer. Plesna šola bo vsak četrtek ob 8 do 10 zvečer. Vstopnina za moške K 1.—, dame prosto.

— Delavci plavžev in čistilnice petroleja na shod, ki bo v soboto točno ob 6.30 zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedinju. Dnevni red: 1) Delavstvo plavžev in čistilnice petroleja, 2) Zadeve „Nar. delav. organizacije“, 3) Slučajnosti. — Delavci, vabimo vas, da pridete na ta važen shod polnoštevilno. Agitacija naj gre od moža do moža, kajti čas je resen.

— Socijalni tečaj NDO se prične prihodnji teden. Delavci, razprostrite agitacijo za ta velepomemben tečaj! Kdor se želi izobraziti, da se bo z lahkoto bojeval proti krivicam, postane gotovo priden obiskovalec socijalnega tečaja.

— Pekovski pomočniki! Danes ob 10 dopoldne se vrši v društveni dvorani N. D. O., ul. Sv. Franciška 2, važen društveni sestanek pekovskih pomočnikov. Potrebno je, da pridete na ta sestanek vsi slovenski pekovski pomočniki, ki simpatizirate z NDO. Na dnevnem redu je tudi posredovalnica dela, potom katere hočejo socijalni demokratje škodovati slovenskim pekovskim pomočnikom.

— Zidarska skupina NDO sklicuje za danes ob 6. zvečer društveni shod v prostorih NDO, ul. sv. Franciška 2.

Dnevni red: Posredovalnica dela zidarjev in socijalni demokratje. Zidarji, pridite na ta shod v obilnem številu!

Vesti iz Goriske.

Cvetlični dan v Tolminu. Obe družnici sv. Cirila in Metoda sta priredile v nedeljo 29. sept. pod vodstvom gospe Lizike dr. Serjanove cvetlični dan. Nabralo se je navzlic neugodnemu času K 331.—. Cvetje so prodajale gospice: Andrejana

Vrtovec, Zorka Gabršček, Gusti Reitter, Olga Streiner, Mary Oblesčak, Anica Sedej in Justina Šilič. Vsem darovateljem in navdušenim prodajalkam, posebno pa požrtvovalni gospe doktorjevi se podružnična odbora iskreno zahvaljuje.

Cvetlični dan v Kanalu, kateri se je vršil dne 22. sept., je nadkrilil s svojim uspehom vsako pričakovanje. Izkupiček za cvetke, katere vse so darovale vrle domače rodoljubke in rodoljubi, znaša K 251.34. Res lepa svota za tako mali trg kakor je Kanal.

Posebno zahvalo so zaslužile vrle gospice-prodajalke cvetic, njih deset po številu, katere so s pravo vneto prodajale ter medsebojno konkurirale, katere prodaja več. Vsa hvala tudi vrli družini trgovca gosp. Bandaža, katere sama je skupila za cvetice in drugo blago v trgovini na korist cvetličnega dneva lepo svoto nad 70 K. — Da je cvetlični odbor s svojim načelnikom g. nadučiteljem Al. Verčem bil popolnoma kos svoji nalogi, spričuje krasen uspeh.

Hvala onim, ki so darovali, prodajali in kupovali!

Telovadno društvo „Sokol“ v Mahinjah se zahvaljuje vsem onim, ki so pripomogli na katerikoli način, da je njegov I. javni telovadni nastop uspel. Posebna hvala velja vrlim sestram Sokolicam, članicam ženskega odseka telovadnega društva „Sokol“ v Trstu in pa uzorni vrsti tel. društva „Sokol“ v Trstu za prijazno sodelovanje. Na zdar!

Iz Dutovelj. Za tukajšnjo C. M. podružnico se je nabralo, na predlog g. Ravbarja v gostilni „Ukmar“ o priliki odhodnice gospoda Gab. Carnelli-ja, c. kr. finančnega nadpaznika na Katinari, K 10.08. Vsem cenj. darovalcem in darovalkam najiskrenejša zahvala. Denar se je izročil gospodu županu, predsedniku C. M. podružnice.

Stanovanje in hrana se odda dvema kolegom. Via Artisti 10, II. 2045

Izobražena gospodična, zmožna slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, želi službe v kakšni pisarni ali banki za nekaj ur na dan. Ponudbe pod „Hermine“ poštneleže glavna pošta Trst. 2090

Vinske sode vsake vrste ima na prodaj Josip Gregorič, Trst, ulica Olmo št. 3, trgovina jestvin. 2108

Išče se pekovski vajenec, 15 do 16 let star. Naslov v inser. oddelku Edinosti. 2111

Dekle 15 do 16 letno išče se k malemu otroku za nekaj ur na dan. Rojan, via Mirti št. 16, III. levo. 2112

Modistinja ima v zalogi dunajske in pariške modele, opremljene klobuke, klobuke iz klobučine. Obnavlja. Cene najprimernejše. Ulica Nuova št. 45, I. 2107

Knjigoveznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigoveznica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vas knjigoveška priprava in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1716

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekalnišče Frana Josipa št. 36. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadostuje prsna mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpoložljiva uzorce na ogled. Cene zmerne.

Sodi vinaki rabljeni od 100 do 650 litrov, novi od 100 do 700 litrov, tri po 20 hl se prodajo. Sodar, Campo Marzio št. 14. 2005

Od oblasti avtorizirana „Dunajska kuhinja“. Obred in večerja 52 kron mesečno. Pečenka, sadje, močniki, črna kava. Ulica Barriera št. 7, II. Becher. 1938

Nova krojačnica. Priporoča se slavnemu občinstvu IVAN GORUČAN v Trstu, ulica del Rivo št. 17, II, vrata 9.

Meblovano sobo s hrano blizu državne gimnazije se išče Pis-mene ponudbe pod „2091“ na Inseratni oddelku Edinosti. 2091

Pisarniškega vajenca, 12 do 14 let sprejme odvetniška pisarna dr. Josipa Wilfana v Trstu, Nova ulica 11, I. 2075

Imam več novih različnih vozov na prodaj, koloje na pol pokrite enovprežne (einspännig), kakor tudi težke inemlekarjske voz. Vse po najnižji ceni. Anton Petkovšek, izdelovatelj vozov, Sp. Logatec, Kranjsko. 2076

Valeriano Pohusta

... junior ...

je zopet odprl svojo trgovino v ul. Ponterosso št. 5.

Velika izbor sraje, ovratnikov, manšet, ovratnic, spodnjih hlač, spodnjih srajc, palic in vseh drugih potrebščin za gospode.

Cene brez vsake konkurence.

PRIPOROČLJIVE TVRDKJE

Krojači:

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož

Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.

Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož

in vseh drugih čevljarskih potrebščin.

Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

POZOR! Svoji k svojim!

VINKO TERČON priporoča slavnemu občinstvu svojo na novo odprto

pekarno

v Trstu, ulica del Bosco 18

(prej F. PIRMAN)

Prodaja se svež kruh 3—4 krat na dan raznih sladčic, biškotov in liherjev ter najfinejše moke 7 t. d.

ZALOGA

ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov, slame, turščice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA:

oves za seme, priprave za hleve itd. Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucchiatti

vla Blulla 33. — Telefon 313 X/IV.

— NUOVO —

Hôtel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

V novem bazarju

v ulici Belvedere št. 7

se dobi blago po konkurenčnih cenah.

Posebno železne kuhinjske posode, porcelan in steklo kakor tudi velika zaloga igrač.

Za obilen obisk se priporoča

EMILJA NOVELLI

Gostilna „All'areoplano“

(Pri zrakoplovu)

Trst, ulica Sv. Marka št. 15.

Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO.

Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk Svoji k svojim!

ANTON NAZOR

Zdravljenje krvi!

Čaj „Tisočeri cvet“ (Millefiori) Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“

Trst (mestna hiša) — Telef. 377.

Poštne pošiljke se izvršujejo takoj in franco ako se dopolnjekron 1.10.

Trst, ul. Tor. S. Piero 4,
Fransuini
krojač
Priporoča se slavnemu občinstvu

Kron 6200!!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 voz edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij.

Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša, kaj jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL . TRST

Plazza Goldoni 10—11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica del Bachi 16, vogal ulica Rossetta TELEFON 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posode po smerni ceni.

Varnost in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postroja

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 71

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

Delo dobro in najameno.

Telef. 25-26. Poslovodja: Franje Jenko.

— ZDRAVNIK —

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordnuje na svojem stanovanju v Trstu,

Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.

TELEFON 177/IV.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 27.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Velika zaloga dvokoles in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestronov pri Batjel-u, Gorica, Stolina ulica št. 2 in 4. Mehanična delavnica. — Prodaja na obroke. Ceniki franco. Velika zaloga vsakovrstnih strojev rabljenih po ceni.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in 4 1/4 % jih obrestuje

Kontni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vknjižbo po dogovoru. Na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. 0 0 0 0

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-branilnični račun 816/004.

Ima najmodernejše urejene varnostno ohišice za shranje vredne papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.